

**ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Науково-методична лабораторія
«Освітньо-виховні системи Полісся»

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Збірник наукових праць молодих науковців
(за редакцією О.С. Березюк, О.М. Власенко)*

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2013

УДК 378
ББК 74.58
167

Рекомендовано до друку Вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
протокол № 10 від 24 травня 2013 року

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

О.С. Березюк – кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки

О.М. Власенко – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Т.В. Маркова – аспірант кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

О.Є. Антонова – доктор педагогічних наук, професор Житомирського державного університету імені Івана Франка.

З.І. Нагачевська – доктор педагогічних наук, професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

О.М. Топузов – доктор педагогічних наук, провідний співробітник, заступник директора Інституту педагогіки АПН України

Формування загальнокультурної компетенції майбутніх фахівців: збірник наукових праць / за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 122 с.

У збірнику досліджено основні проблеми формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців, а саме: науково-методичне забезпечення компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутніх спеціалістів, формування загальнокультурної компетентності особистості засобами інноваційних технологій в сучасному освітньому просторі, особливості та специфіка професійної діяльності майбутніх фахівців, методи об'єктивного оцінювання рівня компетентності випускників різних освітньо-кваліфікаційних рівнів в Україні тощо. Для викладачів вищих навчальних закладів, молодих науковців, магістрантів, студентів та вчителів загальноосвітніх шкіл.

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2013.

ЗМІСТ

<i>Дубасенок Александра.</i> Загальнокультурна компетентність: сутність та наукові підходи	5
<i>Березюк Олена.</i> Формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців в сучасному освітньому просторі	10
<i>Власенко Ольга.</i> Роль освіти та культури у формуванні професійної особистості	20
<i>Яцик Ірина, Определянська Ольга.</i> Дескрипція загальнокультурного типу «Віртуальна особистість» в сучасному освітньому просторі	22
<i>Пищенко Анна.</i> Використання інноваційних технологій у формуванні загальнокультурної компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів	23
<i>Березюк Юлія.</i> Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови	26
<i>Синюкова Людмила.</i> Формування естетичної культури учнівської молоді засобами мистецтва	30
<i>Вознюк Олександр.</i> Духовність як компетентність особистості	34
<i>Глазунова Леся.</i> Критерії та рівні сформованості естетичної компетентності майбутнього вчителя-філолога	46
<i>Величко Наталія.</i> До проблеми визначення понять «компетенція» та «компетентність»	50
<i>Коваленко Валентина.</i> Аналіз ключових понять компетентнісного підходу вищої медичної освіти	54
<i>Маркова Тетяна.</i> Формування міжкультурної компетентності як основа навчання іноземної мови	57
<i>Ярош Анна.</i> Загальнокультурна компетентність: проблеми, досвід, перспективи	59
<i>Мельничук Владислав.</i> Взаємозв'язок мотивації та компетентності учня-старшокласника	64
<i>Смірнова Олена.</i> Загальнокультурна компетентність: проблема визначення, структура дослідження	67
<i>Крушець Юлія.</i> Формування комунікативної компетентності учнів в процесі викладання гуманітарних дисциплін	70
<i>Ярмолюк Ольга.</i> Компетентнісний підхід як умова формування майбутнього фахівця	73
<i>Мельницька Алла.</i> Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів-словесників у процесі професійної підготовки	76
<i>Хаюк Юлія.</i> Формування загальнокультурної компетентності засобами засобами інноваційних технологій в сучасному освітньому просторі	78

*Ірина Яцик,
кандидат філософських наук, доцент
(Житомирський державний університет імені Івана Франка),
Ольга Опрелянська,
студентка 3 курсу
Навчально-наукового інституту педагогіки
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ДЕСКРИПЦІЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОГО ТИПАЖУ «ВІРТУАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ» В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

В ХХІ столітті мова вивчається як відкрита система, що має ряд співіснуючих парадигм, зокрема це такі як : антропоцентрична, прагматична, функціональна, когнітивна, лінгвогендерологічна, лінгвокультурологічна та ін. Цей процес сприяє тому, що зростає інтерес до феномену інтернет-комунікації, які в сучасному мовознавстві презентують як нову інтегровану сферою лінгвістичного інтересу. Проблема впливу інформаційних технологій на мову становлять міжнародний науковий інтерес (Н. Асмус, Ю. Бабаєва, Л. Бабанін, О. Белінська, А. Жичкіна, М. Кастельс, Х. Кларк, Д. Кристал, І. Дісон, А. Вуд та ін.). Зокрема в ряді досліджень основна увага приділяється взаємовпливу усної та письмової мови і виникненню нової, мережевої, форми мови (Л.Іванов, Г.Трохимова). В сучасному українському мовознавстві популярними є дослідження, які стосуються модифікації таких понять як гіпертекст (О. Галичкіна), віртуальний дискурс (Н. Асмус, Л. Компанцева та ін.), віртуальна реальність (З. Дацюк, Б. Ігнацьєв та ін.) та віртуальний простір (О.Белінська, А. Жичкіна, Д. Песковта ін.). Але процес творення нової віртуальної особистості як комуніката в мережі інтернет не має достатньо обґрунтованих наукових розробок, тому вважаємо цю проблематику актуальною, адже віртуальна мовна особистість як новий тип адресата і адресанта має ряд специфічних ознак.

Зауважимо, що антропоцентризм як напрям сучасної лінгвістики знайшов відображення в активному розвитку таких галузей Інтернет-комунікації як сфері, що орієнтована на вивчення проблем віртуальної ідентичності особистості (Ю. Бабаєва, Л. Бабанін, О. Войсунський, К. Єфімов, А. Жичкіна, М. Кастельс, М. Оствальд, В. Тарасенко), та сфері, що вивчає лінгвогендерологічні аспекти існування (З. Жайворонюк, Л. Синельникова, О. Мітіна, О. Шерман, З. Плянт).

До основних угруповань віртуального жанрового простору відносимо: електронний лист, форум, гостьова книга, блог, аська, рольова гра онлайн, смс. Процес комунікації в цих полях-угрупованнях породжують такі емоційно-чуттєвих ознаки-наслідки спілкування віртуальної особистості як флейм, віртуальний флірт, креатифф, флуд, спам, послання та ін.

Також існування віртуального жанрового простору має специфіку створювати лінгвокультурні типи. До них віднесемо : хакер, програміст, панюдак, геймер, флудер, спамер, «чайник» та ламер, системний адміністратор, модератор та ін.

Наявність перерахованих вище характеристик свідчить, що формування віртуальної особистості як комуніката дозволяє протиставити віртуальний дискурс реальному через призму ідеально-матеріальному, потенційно-фактуальному, умовно-безумовному, емоційно-раціональному, мозаїчно-ієрархічному та глобально-локальному, і є не інституційною формою спілкування, хоча і може мати окремі характеристики соціальних інститутів.

Отже, віртуальна мовна особистість проявляє себе наявністю текстів, що

створюються ті інтерпретуються нею в процесі віртуальної комунікації, має здатність змістити акценти світосприйняття і проявити себе як компетентна в технічній і менш грамотна в мовній сфері, регулювати стилі поведінки до інших учасників жанрового інтернет-поля.

Ця гра із своєю ідентичністю дозволяє мати відкритість новому досвіду комунікації, де основними засобами само презентації є нік, аватар, домашня сторінка та блог. Перспективи цієї розвідки дозволяють окреслити та систематизувати процес формування особистості як комуніката інтернет-мережі, виявити основні ознаки ідентичності лінгвокультурного типу та прослідкувати шлях встановлення нової людини ХХІ століття – віртуальної особистості.

Література

1. Войскунекий А.Е. Метафори Інтернета / А.Е. Войскунекий // Вопросы философии. – 2001. – № 11. – С. 64-79.
2. Гашкова Е.М. Культура отсутствующего пространства: от антропо- к киберцентризму / Е.М. Гашкова // Виртуальное пространство культуры: материалы научной конференции / отв. ред. Е.Г.Соколов. – СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2000. – С. 1-14.
3. Горюшко Е.И. Теоретический анализ Интернет-жанров: к описанию проблемной области / Е.И. Горюшко // Жанры речи: сборник научных статей. Саратов: Изд-во ГосУНЦ «Колледж», 2005. – Вып. 5: Жанр и культура. – С. 370-389.
4. Иванова Ю.М. Игровые и коммуникативные ценности в дискурсе онлайн-чатов РПГ / Ю.М. Иванова // Антропологическая лингвистика: сб. науч. тр. / под ред. Н.А.Красавского. Волгоград: «Колледж», 2008. – Вып. 9. – С. 36-46.
5. Кригер Б. Виртуализация воображения / Б. Кригер // Мир будущего. 2008. – 31 янв. Электронный ресурс. – URL: <http://mirbudushego.ru/ram/kriger/ch6.htm>
6. Кригер, Б. Виртуальная личность: мифы и реальность / Б. Кригер // Мир будущего. 2008. – 28 янв. Электронный ресурс. – URL: <http://mirbudushego.ru/ram/kriger/ch3.htm>

*Анна Пащенко,
аспірант кафедри педагогіки
Науковий керівник – доц.пед. наук, професор С.С. Вітвіцька
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У Законі про професійно-технічну освіту зазначено, що професійно-технічна освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Проте з розвитком науково-технічного прогресу та широким доступом до інформації зацікавити учнів навчальною діяльністю у професійно-технічних навчальних закладах є досить складною проблемою, розв'язанню якої сприяють інноваційні технології.

Аналіз науково-педагогічних джерел, психолого-педагогічної літератури засвідчив, що ця проблема розглядалася в таких аспектах: теоретично-методологічні основи впровадження компетентнісного підходу в навчально-виховний процес (А. Андреев, В. Болотов, В. Булгакова, І. Зимня, Л. Карпова, В. Лозова, О. Локшина, В.